

Zaaknummer 229816
Onderwerp Septembercirculaire 2023
Portefeuillehouder Wethouder W. van Wikselaar
Datum 10 oktober 2023

Geachte raadsleden,

Bijgaand treft u een toelichting op de gevolgen van de septembercirculaire 2023 voor de gemeente Montfoort.

Inleiding

De septembercirculaire 2023 is volgens planning op Prinsjesdag verschenen. Gemeenten ontvangen in principe op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, in september op basis van de Miljoenennota en in december op basis van de Najaarsnota.

Kernboodschap

De opbouw van deze raadsinformatiebrief is als volgt:

- 1) De analyse van de mutaties uit de septembercirculaire, bestaande uit een toelichting op de ontwikkelingen en de geormerkte mutaties. Deze mutaties leiden tot een bruto-effect en een netto-effect.
- 2) Het overzicht met daarin het netto-effect verwerkt in het meerjarenperspectief.

1) Overzicht mutaties septembercirculaire 2023

Tabel 1

	2023	2024	2025	2026	2027
Bruto effect septembercirculaire 2023	410.151 V	245.727 V	233.282 V	191.533 V	533.044 V
Geormerkte mutaties:					
Taakmutaties	-1.933 N	-43.324 N	-17.718 N	-4.165 N	-4.128 N
Integratie-uitkering / decentralisatie - uitkering (IU / DU)	-7.062 N	-7.062 N	-7.062 N	-7.062 N	0
Actualisatie Jeugdzorg (i.v.m. Hervormingsagenda)	0	-983.262 N	-405.665 N	-33.360 N	-2.275 N
Reeds opgenomen stelpost onderuitputting BCF	-110.000 N	0	0	0	0
Subtotaal	-118.995 N	-1.033.648 N	-430.445 N	-44.587 N	-6.403 N
Saldo: netto effect septembercirculaire 2023	291.156 V	-787.921 N	-197.162 N	146.946 V	526.640 V

Wanneer het subtotaal van de geormerkte mutaties afgetrokken wordt van het bruto-effect blijft het vrij te besteden extra deel van de algemene uitkering over. Dit betreft de laatste regel 'saldo' in bovenstaand overzicht: het netto effect van de septembercirculaire 2023.

Toelichting ontwikkelingen en geormerkte mutaties

In de tabel wordt dus het bruto-effect bepaald door de 'geormerkte mutaties'. De geormerkte mutaties zijn in de tabel verder ook van het financieel effect voorzien. De geormerkte mutaties worden hieronder tekstueel toegelicht:

Taakmutaties (geoomerkte mutaties)

Er is sprake van zes taakmutaties. Van die zes zijn er twee taakmutaties met betrekking op jaarschijf 2023 en verder: Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD), en Hulpmiddelen thuis laten staan. Gezamenlijk leiden deze twee tot een sub totaal van € 1.933,- in 2023 (zie tabel 1).

En de andere vier taakmutaties gelden vanaf 2024 en verder: Wet visueel beperkten, Rijksvaccinatieprogramma, Bijzondere bijstand en vroegsignalering en Loon prijsbijstelling Jeugd. Zie hiervoor het meerjarig effect in tabel 1.

Terugkerend naar de twee taakmutaties, laat het sub totaal van € 1.933,- al zien dat het om geringe bedragen gaat. Daarom beperkt de toelichting zich alleen tot de grootste taakmutatie en die is als volgt:

1. Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD): € 1823,-. De algemene uitkering wordt vanaf 2023 structureel met circa € 1,8 miljoen verhoogd in verband met de tweede herziening van de Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD III). De regeling is op 10 maart 2020 geïmplementeerd en heeft als doel om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren. Naar aanleiding van EPBD III is er een verplichting geïntroduceerd voor het documenteren van de energieprestatie van een installatie, voor het installeren van zelfregulerende apparatuur per verblijfsruimte en voor laadinfrastructuur voor elektrische auto's. Ook zijn de eisen voor de energieprestatie van technische bouwsystemen en de keuring van verwarmingsinstallaties en airconditioningsystemen aangepast. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving.

De andere taakmutatie ('hulpmiddelen thuis laten staan') voor 2023 betreft een gering bedrag en wordt daarom in de bijlage nader toegelicht.

Daarnaast zijn er (van de zes) nog vier andere taakmutaties vanaf 2024 en 2025 en verder. Daarvan worden de twee met de grootste bedragen hier nader toegelicht (en de andere twee in de bijgesloten bijlage).

1. Bijzondere bijstand en vroegsignalering: éénmalig in 2024, € 16.110,-. Het kabinet stelt in totaal € 200 miljoen voor de jaren 2022 tot en met 2024 beschikbaar om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen. Van dit bedrag is in 2023 in totaal € 50 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld (zie ook paragraaf 2.2-5 van de meicirculaire 2023). Voor 2024 wordt ook in totaal € 50 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld;
2. Loon – en prijsbijstelling Jeugd: in 2024 € 22.802,- en in 2025 € 13.135,-. In de meicirculaire 2023 (zie paragraaf 2.2.8) is de loon- en prijsbijstelling 2023 voor jeugdzorg, voor zover deze betrekking heeft op de reserveringen voor jeugdzorg op de AP, aan het gemeentefonds toegevoegd voor de jaren 2024 en 2025. In deze circulaire worden de middelen voor de loon- en prijsbijstelling 2022 over de reserveringen jeugdzorg op de AP toegekend. Ook deze overboeking heeft nu betrekking op 2024 (€ 45,2 miljoen) en 2025 (€ 27,1 miljoen), omdat voor die jaren de middelen van de AP zijn vrijgegeven (zie paragraaf 2.2.7 van de meicirculaire 2023).

Integratie – en decentralisatie uitkeringen (geoomerkte mutaties)

Een integratie-uitkering (IU) voorziet of in een geleidelijke overgang naar een specifieke uitkering of naar de algemene uitkering. Een decentralisatie-uitkering (DU) is een tijdelijke uitkering, met een looptijd van maximaal 5 jaar. In de circulaire zijn de volgende (IU-DU)-uitkeringen bekend gemaakt:

- Veilig wonen (DU): € 7.062,-. De veiligheid van decentrale bestuurders is een vereiste voor het goed functioneren van het openbaar bestuur. Per 1 oktober 2023 wordt de werkgeversverantwoordelijkheid voor

ambtsdragers. Vanuit het programma Weerbaar Bestuur wordt hier een tegemoetkoming van € 2,4 miljoen per jaar tegenover gesteld voor 2023-2026.

Actualisatie Jeugd (i.v.m. Hervormingsagenda) (geoordeelde mutaties)

Op grond van de richtlijnen van de provincie is er destijds, naar aanleiding van de meicirculaire 2022, in de begroting de stelpost jeugdzorg opgenomen. Het Rijk en de VNG hebben recent een principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd, waarin allerlei financiële afspraken zijn gemaakt. De afspraken behelzen dat er niet alleen extra rijksbijdragen komen, maar ook dat er bezuinigingen en aanvullende besparingen worden verwacht. PAUW heeft nu bij de presentatie van de septembercirculaire 2023 per gemeente kunnen aangeven wat de financiële effecten zijn. Voor de gemeente Montfoort zijn de bedragen, vanaf 2024 en verder, zoals getoond in het overzicht (zie tabel 1). De opbouw is als volgt: de verwachte taakmutatie (baat) voor Jeugd was € 883.262,- en daadwerkelijk ontvangen we nu een bedrag van € 671.697,-. Dit komt onder andere door de uitvoering van de Hervormingsagenda. Tevens verwacht het Rijk dat gemeenten hun (jeugd) uitgaven gaan aframen. Voor Montfoort komt dit, alleen voor 2024, op € 100.000,-. In totaal maakt dat € 983.262 voor 2024. Voor 2025 bedraagt het € 405.665. Hiermee wordt deze stelpost administratief afgehandeld.

Onderuitputting BCF (geoordeelde mutaties)

Bij de begroting 2022 is de optie 'stelpost onderuitputting BCF 2022' opgenomen in de begroting, ten bedrage van € 110.000,-. In deze circulaire is de werkelijke 'onderuitputting BCF 2022' bekend gemaakt en uitgekomen op € 214.000,-, waardoor deze stelpost administratief opgeheven kan worden.

Bijgevoegd is de link naar de septembercirculaire 2023:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2023/09/19/septembercirculaire-gemeentefonds-2023>

2) Overzicht meerjarig perspectief

De septembercirculaire laat in 2023 een positieve (netto) uitkomst zien, maar toont voor 2024 en 2025 een negatieve uitkomst. De jaren 2026 en 2027 hebben weer een positief (netto) resultaat. Het effect hiervan op het begrotingssaldo is, dat voor alle jaren het begrotingssaldi positief blijft, met een uitschieter in 2025. Vanaf 2026 (het zogeheten 'ravijnjaar') daalt het begrotingssaldo fors, maar blijft positief.

Onderstaande tabel (2) toont de ontwikkeling van de mutaties voor de meerjarenramingen 2024 – 2027 vanaf de begroting 2023:

Ontwikkeling begrotingssaldo

	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
A	Saldo begroting 2023 (incl najaarsrap)	305.807				
B	Saldo begroting 2024-2027		1.598.360	1.774.659	330.474	-89.286
C	Netto saldo septembercirculaire 2023	291.156	-787.921	-197.162	146.946	526.640
	Begrotingssaldo na septembercirculaire 2023	596.963	810.439	1.577.497	477.420	437.354

Min (-) is negatief

Ondanks de positieve saldi spelen er nog allerlei variabele externe factoren om onomkeerbare beslissingen te gaan nemen. De belangrijkste (externe) factor is wanneer er een nieuw kabinet geformeerd wordt en welke koers deze zal gaan inslaan. In haar kielzog zal zij cruciale beslissingen gaan nemen over de klimaatcrisis, de opvangcrisis, de energiecrisis, de stikstofcrisis en andere belangrijke zaken. Een kritische blik op de uitgaven blijft dan ook noodzakelijk.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT
de secretaris

M.H. van der Veer

de burgemeester

mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

Bijlage

- Overige taakmutaties

Bijlage

De overige taakmutaties met betrekking op 2024 en verder:

Hulpmiddelen thuis laten staan

De motie Westerveld (GroenLinks) en Bikker (Christen-Unie) verzoekt de regering om met betrokken partijen landelijke afspraken te maken over het behoud van hulpmiddelen thuis voor cliënten die verhuizen naar een instelling in de zin van de Wet langdurige zorg (Wlz) en aangeven thuis te willen logeren. Naar aanleiding van deze motie heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) bestuurlijke afspraken gemaakt betrokken partijen. Onderdeel van deze bestuurlijke afspraken is dat de hulpmiddelen die vanuit de Wmo zijn verstrekt thuis blijven staan en gemeenten de financiering daarvan voortzetten. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd. Vanaf 2023 wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd aan de algemene uitkering oplopend tot € 1 miljoen per 2028.

Wet visueel beperkten

De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel aangenomen dat tot doel heeft om de uitvoering van technische werkvoorzieningen voor mensen uit de doelgroep Participatiewet met een visuele beperking over te dragen aan het UWV. Op dit moment ligt het wetsvoorstel bij de Eerste Kamer. Als het wetsvoorstel ook door de Eerste Kamer wordt aangenomen is het de bedoeling dat de middelen voor de werkvoorzieningen en de structurele uitvoeringskosten budgettair neutraal worden overgeheveld van het cluster Participatie in het gemeentefonds naar de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Voor 2024 gaat het om € 0,9 miljoen, oplopend naar circa € 1,05 miljoen in 2028. De structurele hoogte bedraagt € 2,3 miljoen per jaar.

Rijksvaccinatieprogramma

Vanaf december 2019 krijgen zwangere vrouwen maternale kinkhoestvaccinatie aangeboden door de Rijksoverheid. Vanaf 1 januari 2024 wordt de uitvoering van deze maternale kinkhoestvaccinatie formeel overgedragen aan de gemeenten. Deze vaccinatie wordt dan toegevoegd aan de opsomming van vaccinaties in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) zoals genoemd in artikel 11, tweede lid, in het Besluit publieke gezondheid. Bij deze septembercirculaire worden de bijbehorende middelen, circa € 4 miljoen per jaar aan het gemeentefonds toegevoegd aan het cluster Sociale basisvoorzieningen.